

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana

Zadeva: 0700-45/2024/16
Datum: 10. 12. 2025

Zagovornik načela enakosti skladno z 21. členom v povezavi s členi od 33. do 37. in 40. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg; v nadaljevanju: ZVarD) ter skladno s četrtim odstavkom 135. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb; v nadaljevanju: ZUP) v postopku, začetem po uradni dolžnosti v zadevi ugotavljanja diskriminacije zoper Polono Fijavž, odgovorno urednico Informativnega programa TV Slovenija, Javni zavod RTV Slovenija, Kolodvorska ulica 2, Ljubljana, izdaja naslednji

SKLEP

1. Postopek ugotavljanja diskriminacije zaradi vere ali prepričanja, začet po uradni dolžnosti na pobudo tretje osebe z dne 16. 10. 2024, zoper Polono Fijavž, odgovorno urednico Informativnega programa TV Slovenija, Javni zavod RTV Slovenija, Kolodvorska ulica 2, Ljubljana, v primeru zavrnitve možnosti povabila Urše Cankar Soares, koordinatorke Pohoda za življenje, Zavod Mreža za življenje in enakopravnost, Jerinov Grič 42A, Vrhnika, v oddajo Intervju, **se ustavi**.
2. Stroški v tem postopku niso nastali.

OBRAZLOŽITEV

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je dne 16. 10. 2024 prejel predlog za obravnavo diskriminacije s strani tretje osebe – vodje poslanske skupine stranke Nova Slovenija (NSi) Janeza Ciglerja Kralja (v nadaljevanju: predlagatelj).

V predlogu predlagatelj navaja, da je Polona Fijavž kot Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija (v nadaljevanju: odgovorna urednica) preprečila snemanje oddaje Intervju novinarja dr. Jožeta Možine (v nadaljevanju: novinar) z Uršo Cankar Soares, koordinatorke civilne iniciative oz. gibanja Pohod za življenje¹ (v nadaljevanju: koordinatorka gibanja), ki bi se moralo odviti dne 16. 10. 2024. Predlagatelj navaja, da naj bi po prepričanju odgovorne urednice koordinatorka gibanja zastopala stališča in vrednote, ki so v nasprotju z ustavo, kar pa po navedbi predlagatelja ne drži.

¹ Pohod(e) za življenje sicer v Sloveniji organizira Zavod Mreža za življenje in enakopravnost, katerega soustanoviteljica je koordinatorka gibanja (razvidno iz konca spletne strani gibanja in spletne strani Bizi.si).

Predlagatelj navaja, da je tudi »spletni medij Oštro, ki velja za nazorsko levo usmerjenega, po pogovoru z več univerzitetnimi profesorji prava v svoji objavi z dne 2. 11. 2020^[2] primoran zaključiti, da ne more potrditi, da 55. člen Ustave RS^[3] daje pravico za poseg v že spočeto človeško življenje. Ustavna pravica do svobode izražanja iz 39. člena Ustave pa daje pravico do dialoga o vsebini in razlagi ustavnih določb, kar je glede na možnost ustavnorevidijskega postopka iz 168. člena Ustave celo nujno za zagotavljanje obstoja ustavne demokracije.«

Kot navaja predlagatelj, je koordinatorka gibanja v mesecu septembru in oktobru leta 2024 v Kopru, Mariboru in Ljubljani organizirala tri dobro obiskane dogodke gibanja (»Pohod za življenje«), s katerimi v javni prostor prinaša »sporočilo o lepoti in vrednosti vsakega življenja, spoštovanju človekovega življenja od spočetja naprej, pomoči tistim, ki so se znašli v stiski zaradi nepričakovane nosečnosti«. Vse to pa je, kot poudari predlagatelj, »del pluralne javne razprave o pomembni družbeni temi vprašanja odnosa družbe do življenja in do najšibkejših v družbi«.

Predlagatelj navaja, da bi moral Javni zavod RTV Slovenija v svojih programih prikazati široko paleto stališč o pomembnih družbenih vprašanjih, saj je kot javni medij zavezan k celovitemu, nepristranskemu in pluralnemu obveščanju javnosti. Kot domneva predlagatelj, je v luči tega novinar v oddaji Intervju povabil koordinatorko gibanja.

Nadalje predlagatelj navaja, da je novinar vztrajal, da se izvede pogovor s koordinatorko gibanja v oddaji Intervju, »saj po njegovem mnenju na javnem mediju ne morejo pristati na to, da je nekdo vnaprej izključen, temveč mora RTV Slovenija ostati javni medij, kjer se odprto in spoštljivo pogovarjajo z ljudmi različnih nazorov«. V svojem dopisu odgovorni urednici je novinar pojasnil, da je TV Slovenija gostila tudi aktiviste leve provenience in da zato ne bi smelo biti nobenega razloga, da ne bi bila gostja tudi koordinatorka gibanja – saj pri izbiri gostov ne bi smela obstajati dvojna merila. Kot navaja predlagatelj, je novinar odgovorni urednici celo ponudil kompromis, da se pogovor izpelje in se nato (preden bi se predvajal posnetek) presodi, če bi bilo v intervjuju kaj spornega – vendar je urednica tudi to zavrnila.

Predlagatelj meni, da gre pri opisanem primeru za »nedopustno in nezakonito cenzuro, ki delu javnosti ne dovoli nastopanja in izražanja svojih prepričanj v okviru javne televizije«. Izrecno navede, da v skladu s 1. členom Zakona o RTV⁴ ta opravlja javno službo na področju radijske in televizijske dejavnosti z namenom zagotavljanja demokratičnih, socialnih in kulturnih potreb državljanov in državljanek ter da v 22. alineji prvega odstavka 4. člena zakon izrecno navaja, da mora RTV Slovenija v svojih programih spodbujati kulturo javnega dialoga in omogočati širok prostor za javne razprave o problemih v družbi. Zato je prepričan, da »gre v opisanem primeru za diskriminacijo tako koordinatorko gibanja kot dela družbe, ki svojih popolnoma legitimnih in legalnih stališč zaradi cenzure odgovorne urednice TV Slovenija ne more izraziti in pojasniti v okviru javnega medija TV Slovenija«.

*

Zagovornik se je v preliminarne delu obravnave zadevnega primera seznanil, da je Radio Ognjišče dne 17. 10. 2024 objavil obširno novico o navedenem pripetljaju na TV Slovenija.⁵ Radio je objavil tudi odgovor Javnega zavoda RTV Slovenija (Službe za komuniciranje) na

² <https://www.ostro.si/si/razkrinkavanje/objave/ali-ustava-zagotavlja-pravico-do-splava-lahko-presodi-le-ustavno-sodisce>

³ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121, 140, 143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90, 97, 99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a

⁴ Zakon o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1), Uradni list RS, št. 96/05, 109/05 – ZDavP-1B, 105/06 – odl. US, 26/09 – ZIPRS0809-B, 9/14 in 163/22

⁵ <https://radio.ognjisce.si/sl/279/novice/38918/tv-slovenija-jozetu-mozini-prepovedala-intervju-z-urso-cankar-soares.htm>

vprašanje, v čem naj bi koordinatorka gibanja »rušila ustavo« ter ali se jim zdi dopustno, da o tem, kaj je ali ni skladno z ustavo, odloča RTV Slovenija.

Služba za komuniciranje RTV Slovenija je v odgovor navedla ključen razlog za »prepoved« Intervjuja novinarja s koordinatorko gibanja:

»V skladu s Programskimi standardi RTV Slovenija ter Poklicnimi merili in načeli novinarske etike žanr Intervju zaradi immanentne enostranskosti ni primeren za obravnavo kontroverznih tem, saj ne more razjasniti večplastne in kompleksne tematike.

V zasnovi oddaja Intervju ni namenjena polemiziranju in odpiranju razdvajajočih tem, saj ne omogoča soočenja različnih mnenj, ampak je bistvo oddaje predstaviti izredne in zanimive osebnosti in njihove opuse ter življenjske zgodbe.

V primeru, ko gre za izrekanje mnenj in stališč, ki so skrajna, kontradiktorna in posegajo v temelje družbene ureditve ali celo preizprašujejo z ustavo zagotovljene svoboščine, je intervju kot žanr uredniško neustrezna izbira.

Občinstvo javne televizije upravičeno pričakuje takšno uredniško načrtovanje programa, da bo zadeva obravnavana celovito in večplastno, kot to določajo Poklicna merila in načela novinarske etike⁶ v točkah o nepristranskosti, uravnoteženosti in pravičnosti. Ustvarjalci so programske vsebine dolžni načrtovati odgovorno, z določitvijo fokusa, konteksta in žanra.

Ob tem Programski standardi RTV Slovenija izrecno določajo, da mora RTV za delovanje v javnem interesu in izpolnjevanje pričakovanj javnosti v svojih programih med drugim spoštovati Ustavo RS in temeljna demokratična načela.«

*

Zagovornik ugotavlja dejansko stanje glede možnega obstoja diskriminacije v obravnavanem primeru na podlagi razpoložljivih podatkov ter določb ZVarD. Sam postopek pred Zagovornikom urejajo členi ZVarD od 33. do 37. ter 40. člen. Za vsa vprašanja postopka, ki niso urejena z ZVarD, pa Zagovornik smiselno uporabi ZUP, skladno z drugim odstavkom njegovega 3. člena.

Zagovornik lahko skladno s prvim odstavkom 34. člena ZVarD začne obravnavo diskriminacije po uradni dolžnosti, če je o obstoju diskriminacije seznanjen na podlagi anonimnega predloga, predloga tretje osebe ali na drug način. Skladno z drugim odstavkom 34. člena ZVarD mora Zagovornik za obravnavo po uradni dolžnosti pridobiti soglasje diskriminirane osebe, razen če te ni mogoče določiti ali je diskriminirana (večja) skupina oseb ali gre za primer, ki je splošno pomemben za varstvo pred diskriminacijo, kar Zagovornik oceni za vsak primer posebej.

Diskriminacija je v 4. členu ZVarD opredeljena kot vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje ali omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničenje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti. Diskriminacija zaradi katere koli osebnosti je prepovedana. Med osebnosti okoliščine, skladno s 1. členom ZVarD, štejejo spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, jezik, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba ali katerakoli druga osebna okoliščina. Gre za različne prirojene ali pridobljene osebnosti značilnosti, lastnosti, stanja ali statusi, ki so trajno in nerazdružljivo povezani z

⁶ <https://www.rtvlo.si/rtv/kdo-smo/zakoni-predpisi-in-dokumenti/pravilnik-o-poklicnih-standardih/475078>

določeno osebo, njeno osebnostjo in identiteto, ali pa jih oseba ne spreminja zlahka ter na podlagi katerih se oblikujejo različne skupine oseb in odnosi njihove pripadnosti tem skupinam.⁷

ZVarD skladno z določbo 1. člena varuje vsakega posameznika in posameznico pred diskriminacijo ne glede na katerokoli osebnostno okoliščino na različnih področjih družbenega življenja, pri uresničevanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pri uveljavljanju pravic in obveznosti ter v drugih pravnih razmerjih na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju. Skladno z 2. členom ZVarD morajo državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe na vseh področjih oblastnega odločanja, delovanja v pravnem prometu in pri drugem svojem delovanju oziroma ravnanju v razmerju do tretjih oseb zagotavljati varstvo pred diskriminacijo oz. enako obravnavanje vseh oseb na vseh področjih družbenega življenja.

ZVarD opredeljuje več oblik diskriminacije, od katerih sta osnovni neposredna in posredna. Neposredna diskriminacija obstaja, če je oseba ali skupina oseb zaradi določene osebne okoliščine bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih situacijah obravnavana manj ugodno, kot se obravnava, se je obravnavala ali bi se obravnavala druga oseba ali skupina oseb (prvi odstavek 6. člena). Posredna diskriminacija pa obstaja, kadar je oseba ali skupina oseb z določeno osebnostno okoliščino bila, je ali bi lahko bila zaradi navidezno nevtralne določbe, merila ali prakse v manj ugodnem položaju kot druge osebe, razen če ta določba, merilo ali praksa objektivno temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in nujno potrebna (drugi odstavek 6. člena).

Možne pa so tudi izjeme od prepovedi diskriminacije. Izjemo od prepovedi neposredne diskriminacije določa 13. člen ZVarD. Po njegovem splošnem določilu neenako obravnavanje zaradi določene osebne okoliščine ne pomeni diskriminacije, če takšno različno obravnavanje temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna, potrebna in sorazmerna (prvi odstavek 13. člena ZVarD). Možnost izjeme od prepovedi posredne diskriminacije pa vsebuje že sama določba ZVarD o posredni diskriminaciji (drugi odstavek 6. člena ZVarD).

V postopku ugotavljanja diskriminacije velja po 40. členu ZVarD obrnjeno dokazno breme. To pomeni, da mora (domnevni) kršitelj, kadar so s strani (domnevno) diskriminirane osebe (ali več njih) oz. s strani tretjih oseb ali kako drugače (z izjavami, navedbami in dokumenti ter drugimi dokazili) izkazana dejstva, ki upravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved diskriminacije, dokazati, da v obravnavanem primeru ni kršil te prepovedi, oziroma da je neenako obravnavanje dopustno (v skladu z ZVarD). Breme dokazovanja se torej takrat, ko je s strani domnevno diskriminirane osebe (ali več njih) oz. s strani tretjih oseb ali kako drugače izpolnjeno t. i. trditveno breme, prevale na domnevnega kršitelja.

Za ugotovitev diskriminacije mora torej Zagovornik ugotoviti obstoj osebne okoliščine kot razloga neenakega obravnavanja in opredeliti področje družbenega življenja, na katerem se lahko diskriminacija dogaja, ter ugotoviti njeno obliko in dejanski poseg v človekove ali druge pravice, temeljne svoboščine, pravne interese ali ugodnosti domnevno diskriminirane osebe. Pri tem mora ugotoviti, ali med temi elementi dejansko obstaja vzročna zveza (predvsem ali je domnevno diskriminirana oseba deležna neenakega obravnavanja prav zaradi njene določene osebne okoliščine) ter ali je domnevno diskriminirana oseba v primerljivem položaju s skupino oseb, ki jih domnevni kršitelj obravnava drugače (ker te nimajo osebne okoliščine, ki bi lahko bila razlog diskriminacije). V primeru možne neposredne ali posredne diskriminacije pa mora Zagovornik (ob izpolnitvi vseh predhodnih elementov) nazadnje še preveriti, ali neenako obravnavanje ne spada v katero od možnih izjem od prepovedi diskriminacije.

⁷ Iz obrazložitve k 1. členu ZVarD ob predstavitvi predloga zakona (EVA 2015-2611-0046, str. 39).

Glede prepričanja kot varovane osebne okoliščine po ZVarD Zagovornik upošteva, da to (tudi versko oz. iz vere izhajajoče ali na veri temelječe prepričanje) pomeni skupek med seboj povezanih misli, pojmov, sodb o temeljnih, splošnih vprašanjih sveta, družbe, človeka.⁸ Ne gre zgolj za mnenje ali stališče, temelječe na trenutno dostopnih informacijah, temveč mora predstavljati nekaj, kar ima posebno težo v človekovem osebnem življenju in vedenju, doseči mora določeno stopnjo resnosti, pomembnosti in kohezivnosti ter mora biti vredno spoštovanja v demokratični družbi, združljivo s človekovim dostojanstvom in ne sme biti v nasprotju s temeljnimi pravicami drugih ljudi.⁹ Prepričanje kot varovana osebna okoliščina tako ne sme biti v nasprotju z Ustavo RS in Zakonom o verski svobodi, ki to izrecno opredeljuje.¹⁰

*

Zagovornik je na podlagi predloga za obravnavo diskriminacije, ki ga je vložil predlagatelj kot tretja oseba, dne 28. 11. 2024 začel v predmetni zadevi postopek ugotavljanja diskriminacije po uradni dolžnosti. Pri tem je dne 17. 1. 2025 na podlagi svojega zaprosila prejel dopis koordinatorke gibanja, ki je podala soglasje za obravnavo v predmetnem postopku in obenem Zagovorniku izrazila željo po udeležbi v postopku.

Zagovornik je dne 5. 2. 2025 koordinatorki gibanja poslal zaprosilo (št. 0700-45/2024/7), da se opredeli do navedb predlagatelja ter navede, kakšna je njena vera oz. prepričanje (versko prepričanje), na podlagi katere(ga) predlagatelj zatrjuje diskriminacijo po ZVarD in ki je relevantna/-o v zadevi obravnavanega primera. Nadalje jo je Zagovornik zaprosil, da pojasni, kako je njena vera oz. prepričanje povezana/-o z ravnanjem odgovorne urednice (ali meni, da je njena vera oz. njeno versko prepričanje razlog za takšno ravnanje in če da, v čem se to kaže). Pri tem je Zagovornik koordinatorko gibanja zaprosil, da če je mogoče, to opredeli tudi s primerjavo ravnanja odgovorne urednice v odnosu do nje in v odnosu do katere druge osebe, ki pa ji je bilo omogočeno nastopiti v Intervjuju (ali je bilo to bistveno povezano z vero oz. prepričanjem te osebe).

Dne 28. 2. 2025 je koordinatorka gibanja Zagovorniku posredovala svoj odgovor. Navedla je, da se strinja z utemeljitvijo predlagatelja ter dodala, da je bil Intervju na TV Slovenija, kjer naj bi sodelovala kot koordinatorka gibanja, odpovedan zaradi njenih stališč. Kot koordinatorka gibanja se zavzema za »nedotakljivost vsakega človeškega življenja, tudi za vse še nerojene otroke od trenutka spočetja naprej«. To prepričanje je tudi neločljiv del njene katoliške vere, pri čemer se sklicuje na člene Katekizma katoliške cerkve od 2270 do 2275.¹¹ Pri tem je

⁸ Tako določa Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ), na katerega se opira Vrhovno sodišče Slovenije v Sodbi in sklepu I Up 27/2008 z dne 23. 6. 2008, v katerih je opredelilo prepričanje v smislu pred diskriminacijo varovane osebne okoliščine kot nekaj kar je po svoji temeljni zgradbi oz. vsebini podobno veri in kar se lahko označi za svetovni nazor. Tako ga razlikuje od zgolj arbitrarnega osebnega mnenja ali pogleda na neko situacijo ter tudi od ožje razumljenega političnega prepričanja. Nanaša se na prav določen pomen pojma »prepričanje«, ki ga opredeljuje SSKJ kot »skupek med seboj povezanih misli, pojmov, sodb o temeljnih, splošnih vprašanjih sveta, družbe, človeka (npr. braniti, zatajiti prepričanje; za svoje prepričanje so bili pripravljeni tudi umreti; versko prepričanje; biti po prepričanju marksist)«.

⁹ Povzeto iz pravne prakse Združenega kraljestva (VB in Severne Irske) v povezavi z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah (EKČP) – Elizabeth Prochaska: The Definition of Religion or Belief in Equality and Human Rights, 11th of April 2013, Matrix, Page 4 – "Equality Act 2010": https://www.equalityhumanrights.com/sites/default/files/definition_of_religion_and_belief_elizabeth_prochaska.pdf. Gre sicer za t. i. Graingerjev test, ki izhajaj iz reševanja predhodnega vprašanja Delovnega sodišča v VB (Imperial Appeal Tribunal) v zadevi Nicholson proti Grainger, z dne 3. 11. 2009.

¹⁰ Zakon o verski svobodi (Uradni list RS, št. 14/07, 46/10 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 100/13 in 102/23; ZVS) v 6. členu določa, da mora biti delovanje cerkve ali druge verske skupnosti skladno s pravnim redom Republike Slovenije in ne sme nasprotovati morali in javnemu redu.

¹¹ Glej npr. https://www.vatican.va/archive/compendium_ccc/documents/archive_2005_compendium-ccc_sl.html (KOMPENDIJ KATEKIZMA KATOLIŠKE CERKVE): »470. Kaj prepoveduje peta zapoved? (2268-2283, 2322-2325) [...] direkten splav, hoten kot cilj in kot sredstvo, kakor tudi sodelovanje pri njem nakopije kazni izobčenja, ker je treba človeško življenje spoštovati in ščititi brezpogojno v njegovi neokrnjenosti od trenutka spočetja dalje; [...] 472. Zakaj mora družba ščititi vsak zarodek? (2273, 2323) Neodtujljiva pravica vsakega človeka do

izpostavila, da je Katoliška cerkev največja organizirana verska skupnost na svetu. Poudarila je, da je prav to prepričanje očitno zmotilo vodstvo RTV Slovenija, ki ji je preprečilo že dogovorjen intervju na TV Slovenija (z novinarjem v oddaji Intervju).

Nadalje je koordinatorka gibanja navedla, da je tudi Služba za komuniciranje RTV Slovenija odkrito priznala, da so za odpoved intervjuja razlog prav njena verska in svetovnonazorska prepričanja oz. stališča. Pri tem se je sklicevala na navedbe Službe za komuniciranje v odgovoru RTV Slovenija na vprašanje Radia Ognjišče, v čem naj bi koordinatorka gibanja rušila ustavo.¹² Poudarila je, da so bila njena stališča označena za »skrajna, kontradiktorna in [da] posegajo v temelje družbene ureditve ali celo preizprašujejo z ustavo zagotovljene svoboščine« ter da ne spoštujejo »Ustave RS in temeljnih demokratičnih načel«. Zaradi vsebine svojih stališč naj tako ne bi bila primerna za žanr intervju na javni televiziji. To pa je označila za »neutemeljeno diskriminacijo na podlagi vere in prepričanja«.

Nadalje je koordinatorka gibanja primerjala ravnanje odgovorne urednice v njenem primeru z ravnanjem odgovorne urednice v primeru Nike Kovač, »ki vodi kampanjo My Voice, My Choice, ki ne priznava pravice do življenja nerojenim otrokom«. Ta je bila »že gostja v enem izmed intervjujev na TV Slovenija« (izrecno prav na to temo vprašanja pravice do splava). Gre za pogovor, ki ga je imela Nika Kovač v oddaji Marcel.¹³ Koordinatorka gibanja je navedla, da to pomeni, da »RTV Slovenija diskriminira na podlagi (verskega) prepričanja« oz. da »je možnost nastopa v intervjuju [na TV Slovenija] neposredno odvisna od vsebine stališč in prepričanj«, pri čemer pa »so dopustna zgolj tista, za katere tako presodi vodstvo RTV«.

Na koncu svojega odgovora je koordinatorka gibanja še ponovila del utemeljitve predlagatelja, kjer ta izpostavi, da naj bi po prepričanju odgovorne urednice koordinatorka gibanja zastopala stališča, ki so v nasprotju z Ustavo, kar pa po navedbi predlagatelja ne drži. Pri tem se tudi sama sklicuje na vprašljivost ustrezne interpretacije 55. člena Ustave (svobodno odločanje o rojstvu otrok) glede pravice do posega v že spočeto človeško življenje (umetna prekinitev nosečnosti oz. splav) ter s tem povezano pravico do svobode izražanja po 39. členu Ustave, zlasti v povezavi z njenim 168. členom (predlog za začetek postopka spremembe Ustave).

*

Zagovornik je dne 28. 4. 2025 na odgovorno urednico naslovil svoje zaprosilo (št. 0700-45/2024/9), da se opredeli do navedb, predstavljenih s strani predlagatelja in koordinatorka gibanja.

življenja od spočetja dalje je bistvena prvina civilne družbe in njene zakonodaje. Če država ne postavlja svoje moči v službo pravic vseh in zlasti najslabotnejših, med katerimi so spočeti še ne rojeni, so ogroženi sami temelji pravne države.«

Glej tudi: <https://nadskofija-ljubljana.si/pastorala/wp-content/uploads/Sklepni-dokument-PZ.pdf> (IZBERI ŽIVLJENJE; Sklepni dokument Plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem; 2 Cerkev v službi človekovega življenja, 2.1. Odločitev za človeka, str. 24): »(47) Po zaslugi sodobnih tehničnih dosežkov biološka znanost vse bolj spoznava temeljno biološko strukturo človeka, njegov genom, ki je navzoč že v prvi novi človeški celici, nastali po združitvi moške in ženske celice. Človekov genom, ki se oblikuje ob oploditvi in ki je nosilec človekove individualne identitete od enoceličnega stadija razvoja dalje, s svojo dejavnostjo podpira morfološko in funkcionalno enovitost zarodka, obenem pa usmerja, usklajuje in vodi njegov avtonomni razvoj v skladu z natančno določenim načrtom. Tako je z biološkega vidika danes popolnoma jasno, da moramo govoriti o človeku vse od spočetja dalje (prim. KKC 2270, 2271, 2273, 2275; CS 51; ZCP, kan. 1398).[...] Že prvi človeški celici lastna notranja naravnost k razvoju in postopnemu doseganju specifične, dokončne oblike organizma nas nagiba k etičnemu zaključku, ki ga katoliška Cerkev vedno znova ponavlja: da je človekovo življenje potrebno spoštovati od trenutka naravnega spočetja do trenutka naravne smrti. Ko se torej Cerkev odloča za človeka, se odloča zanj od trenutka njegovega spočetja do njegovega naravnega prehoda v večno življenje.[...].

¹² <https://radio.ognjisce.si/sl/279/novice/38918/tv-slovenija-jozetu-mozini-prepovedala-intervju-z-urso-cankar-soares.htm>

¹³ Glej: <https://365.rtvlo.si/oddaja/marcel/175043787> (m:s: od 18:12 do 32:30).

Dne 13. 5. 2025 je Zagovornik prejel odgovor odgovorne urednice, posredovan z dopisom uprave Javnega Zavoda RTV Slovenija. Odgovorna urednica je navedla, da ne drži, da novinarju ni dovolila snemanja oddaje Intervju s koordinatorko gibanja oz. da je to snemanje preprečila (kakor navaja predlagatelj), saj na uredniški ravni (sploh) ni bilo dogovorjeno in potrjeno, da bo koordinatorka gibanja gostja oddaje Intervju. Ob tem je odgovorna urednica pojasnila, da (potencialne) goste usklajujejo tedensko, kar pomeni, da predloge potrdijo ali se jim odrečejo (oz. jih zavrnejo). Dodala je, da so usklajevanja o gostih za posamezne žanre TV oddaj utečeni vsakodnevni protokoli pri odgovornem načrtovanju TV vsebin.

Nadalje je odgovorna urednica navedla, da se je pri odločitvi, da koordinatorke gibanja ne bodo vabili kot gostje v oddajo Intervju, oprla na sprejete in s strani Sveta RTV Slovenija potrjene programske usmeritve, po katerih je v oddaji Intervju »največ fokusa pri izbiri gostov«, pri čemer želijo javnosti v večernih terminih »predstaviti že uveljavljene posameznike, ki so manj izpostavljeni«, medtem ko »polemičnih tem in politike« v tej oddaji ne želijo. Odgovorna urednica je ocenila, da koordinatorka gibanja kot (s strani novinarja) predlagana gostja ne izpolnjuje meril (po navedenih programskih usmeritvah) za vabilo v konkretno oddajo. Pri tem je dodala, da so v uredništvu ocenili, da bi bilo v pogovorno oddajo te vrste (kot je Intervju) potencialno diskriminatorno vabiti ljudi z diskriminatrnimi stališči, kakršna je v primeru koordinatorke gibanja mogoče razbrati iz njenih javnih nastopov in izjav.

Vprašanje, ali je bila odločitev odgovorne urednice, da koordinatorke gibanja ne povabijo v oddajo Intervju, kakorkoli povezana z njeno vero, je odgovorna urednica označila za povsem neprimerno, kar da je razvidno iz raznolikosti gostov različnih veroizpovedi v številnih oddajah Informativnega programa TV Slovenija, tudi v oddaji Intervju.

Dodatno je odgovorna urednica izrazila kritiko predlagateljevih navedb, da je novinar vztrajal, da se izvede pogovor s koordinatorko gibanja in šele nato presodi, ali je bilo v Intervjuju kaj spornega. Pojasnila je, da so bili pogovori o tem del interne komunikacije, in opozorila na spornost načina pridobitve tega podatka s strani predlagatelja. Z ozirom na to, kdo je predlagatelj, je odgovorna urednica še navedla, da (s strani Zagovornika) poslano zaprosilo razume kot obliko političnega pritiska na (institucijo) odgovornega urednika Informativnega programa (TV Slovenija) in s tem na neodvisni javni medij.

Zagovornik je dne 16. 5. 2025 z dopisom (št. 0700-45/2025/12) koordinatorko gibanja zaprosil, da se opredeli navedb odgovorne urednice. Koordinatorke gibanja se do navedb odgovorne urednice ni opredelila.

*

Zagovornik je ugotavljal, ali je odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija z dejanjem preprečitve izvedbe oddaje Intervju, ki naj bi jo novinar izvedel s koordinatorko gibanja, ravnala do nje diskriminatorno zaradi njenega verskega prepričanja o nedotakljivosti človeškega življenja od trenutka spočetja naprej (kar ima za posledico njeno odkrito in dejavno zavzemanje za preprečevanje umetne prekinitve nosečnosti – splava).

Zagovornik je ugotavljal, ali gre v obravnavanem primeru za neposredno diskriminacijo v smislu izključevanja koordinatorke gibanja zaradi njene osebne okoliščine vere ali prepričanja (oz. verskega prepričanja) pri dostopu do nastopa v oddaji Intervju kot določene ugodnosti na področju medijske kulture.

Kot izhaja iz neprerekanih navedb odgovorne urednice, na ravni uredništva Informativnega programa TV Slovenija ni bilo dogovorjeno in (tako tudi ne) potrjeno, da bo koordinatorka gibanja gostja oddaje Intervju, in sicer zato, ker je odgovorna urednica (v svoji funkciji) ocenila, da ne izpolnjuje meril za vabilo v to oddajo. Pri tem je Zagovornik sledil tudi pojasnilu odgovorne urednice, da se je oprla na programsko usmeritev, ki jo je potrdil Svet RTV

Slovenija, tj. da želi TV Slovenija v oddaji Intervju javnosti predstaviti že uveljavljene posameznike, ki so manj izpostavljeni, pri čemer polemične teme in politika v tej oddaji niso zaželeni. To pojasnilo odgovorne urednice je skladno s pojasnilom Službe za komuniciranje pri RTV Slovenija, ki je bilo predstavljeno na spletni strani Radia Ognjišče,¹⁴ po katerem oddaja Intervju že v zasnovi »ni namenjena polemiziranju in odpiranju razdvajajočih tem, saj ne omogoča soočenja različnih mnenj, ampak je bistvo oddaje predstaviti izredne in zanimive osebnosti in njihove opuse ter življenjske zgodbe«.

Zagovornik je prav tako sledil pojasnilu odgovorne urednice v delu, v katerem je izpostavila raznolikost gostov različnih veroizpovedi v številnih oddajah Informativnega programa TV Slovenija, tudi v oddaji Intervju. S tem je odgovorna urednica izkazala, da razlog za zavrnitev novinarjevega predloga, da koordinatorko gibanja kot gostjo povabi v oddajo Intervju, ni bila njena krščanska vera, temveč njeno neizpolnjevanje merila za vabilo v oddajo. Iz predstavljene programske usmeritve, potrjene s strani Sveta RTV Slovenija, izhaja, da polemične teme v tej oddaji niso zaželeni oz. – kot je predstavila Služba za komuniciranje pri RTV Slovenija – da oddaja Intervju ni namenjena polemiziranju in odpiranju razdvajajočih tem, saj ne omogoča soočenja različnih mnenj (oz. stališč o isti temi – kot to omogoča npr. oddaja Tarča).

Zagovornik je sledil tudi oceni uredništva Informativnega programa TV Slovenija, ki jo je predstavila odgovorna urednica, da je iz javnih nastopov in izjav koordinatorko gibanja dejansko mogoče razbrati stališča, ki so lahko razdvajajoča (v razmerju do drugih, ki bi lahko imeli zaradi svojih drugačnih verskih, svetovnonazorskih idr. prepričanj nasprotna mnenja oz. stališča glede pravice do umetne prekinitve nosečnosti), zaradi česar se za sodelovanje koordinatorko gibanja v oddaji Intervju ni odločila.

Zagovornik je pregledal spletno stran gibanja Pohod za življenje, s katere je razvidno, da se koordinatorka gibanja zavzema za spoštovanje človekovega življenja in njegove nedotakljivosti od spočetja do naravne smrti ter za prepoved splava oz. za njegovo kriminalizacijo.

Kot je razvidno tudi iz samega predloga predlagatelja obravnave diskriminacije v zadevnem primeru, se koordinatorka s svojim gibanjem zavzema za spremembo Ustave (s sklicevanjem na njen 168. člen).¹⁵ Takšna težnja je sicer povsem legitimna, gre pa kljub temu za polemično temo, ki lahko razdvaja javnost, zato je po presoji Zagovornika utemeljena ocena odgovorne urednice, da koordinatorka gibanja prav iz tega razloga ne izpolnjuje merila za povabilo v oddajo Intervju.

Drugače kot v primeru koordinatorko gibanja pa je uredništvo očitno presodilo v primeru Nike Kovač, ki jo je koordinatorka gibanja navedla za primerjavo s seboj. Nika Kovač je bila gostja oddaje Intervju, ki je bila na sporedu dne 19. 9. 2021.¹⁶ Fokus oddaje ni bil na njenem vodstvu kampanje »My Voice, My Choice«, ki jo je koordinatorka gibanja omenila v povezavi z intervjujem v oddaji Marcel. V oddaji Intervju se je Nika Kovač predstavila kot antropologinja, direktorica Inštituta 8. marec in prvo ime uspešne kampanje proti spremembam in dopolnitvam Zakona o vodah, ki se je kasneje na referendumih izkazala kot kampanja z zelo široko podporo javnosti. Poleg tega se je predstavila tudi kot pobudnica takrat nove javne kampanje, s katero se je njen inštitut zavzemal za potrditev novele Kazenskega zakonika, ki je vnesel nov koncept dojemanja spolnih kaznivih dejanj po modelu »samo ja pomeni ja«.

¹⁴ <https://radio.ognjisce.si/sl/279/novice/38918/tv-slovenija-jozetu-mozini-prepovedala-intervju-z-urso-cankar-soares.htm>

¹⁵ Skladno s 168. členom Ustave lahko predlog za začetek postopka za spremembo ustave poda dvajset poslancev državnega zbora, vlada ali najmanj trideset tisoč volivcev, o predlogu pa potem odloči državni zbor z dvotretjinsko večino glasov navzočih poslancev.

¹⁶ Glej: <https://365.rtvlo.si/arhiv/intervju/174806484?jwsourc=cl> (45 min).

V zvezi z navedbami koordinatorke gibanja, da je Nika Kovač v oddaji Marcel z dne 6. 5. 2024¹⁷ v 14-minutnem pogovoru z voditeljem Marcelom Štefančičem jr. jasno izražala stališča, ki so nasprotna njenim, pri čemer ni imela nobenega idejno nasprotnega sogovorca, pa Zagovornik ocenjuje, da te navedbe niso relevantne, ker gre za dva (konceptualno povsem) različna tipa oddaj. Poleg tega je bil na TV Slovenija dne 9. 10. 2024 v verski oddaji Obzorja duha objavljen tudi devetminutni prispevek o gibanju koordinatorke Pohod za življenje,¹⁸ v katerem je tudi sama brez morebitnega izziva nasprotne strani povsem prosto izražala svoje nazore (na posnetku, predvajanem v oddaji).

Zagovornik je tako ugotovil, da koordinatorka gibanja kot domnevno diskriminirana oseba, ki je podala soglasje za obravnavo diskriminacije v predmetni zadevi in se je postopka tudi udeleževala kot stranka, ni izkazala vzročne zveze med svojo osebno okoliščino vere oz. verskega prepričanja in ravnanjem odgovorne urednice. To pomeni, da ni dokazala, da bi bil razlog, zaradi katerega odgovorna urednica ni potrdila predloga novinarja, da koordinatorko gibanja povabi v oddajo Intervju, njeno versko prepričanje o nedotakljivosti človeškega življenja od spočetja do naravne smrti. Nasprotno, odgovorna urednica je izkazala, da razlog ni bil koordinatorčina katoliška krščanska vera ali njeno omenjeno prepričanje, temveč da je bil razlog, da koordinatorke gibanja niso povabili v oddajo Intervju, njeno neizpolnjevanje merila za nastop prav v tej oddaji. Tega dejstva koordinatorka gibanja v postopku pri Zagovorniku v nadaljevanju ni prerekala, saj se o tem ni več izrekala oz. se do tega kakorkoli drugače opredeljevala.

Zagovornik je zato ugotovil, da ne predlagatelj ne koordinatorka gibanja dejansko nista izpolnila trditvenega bremena, tj. da skladno z določbo 40. člena ZVarD (obrnjeno dokazno breme) nista izkazala dejstev, ki bi upravičevala domnevo, da je odgovorna urednica v predmetni zadevi kršila prepoved diskriminacije. S tem je umanjkal eden bistvenih elementov (možne) diskriminacije, zaradi česar se breme dokazovanja ni prevalilo na domnevno kršiteljico prepovedi diskriminacije. Odgovorna urednica (ter uprava RTV SLO s pojasnilom Službe za komuniciranje) je v postopku (kot predstavljeno) izkazala, da med vero oz. verskim prepričanjem koordinatorke gibanja in njeno odločitvijo (oz. odločitvijo uredništva Informativnega programa TV Slovenija), da koordinatorke gibanja ne povabijo v oddajo Intervju, kot je predlagal novinar, ni vzročne povezave. Ker pa koordinatorka gibanja in predhodno predlagatelj nista dokazala oz. bolj prepričljivo izkazala nasprotnih dejstev, odgovorni urednici v tem postopku ni bilo potrebno dokazovati, da ni kršila prepovedi diskriminacije, saj se dokazno breme nanjo sploh še ni prevalilo.

*

Zagovornik je dne 29. 8. 2025 koordinatorki gibanja poslal dopis (št. 0700-45/2024/14), s katerim jo je seznail s svojimi ugotovitvami in ji skladno z 9. in 146. členom ZUP omogočil, da se o njih izjasni pred Zagovornikovo odločitvijo. Koordinatorica gibanja se na Zagovornikov dopis ni odzvala.

Zagovornik je tako na podlagi vestne in skrbne presoje vsakega dokaza posebej in vseh dokazov skupaj ter na podlagi uspeha celotnega postopka ugotavljanja diskriminacije v zadevi obravnavanega primera ugotovil, da odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija z zavrnitvijo novinarjevega predloga za povabilo koordinatorke gibanja v oddajo Intervju ni ravnala diskriminatorno v smislu neposredne diskriminacije zaradi njenega verskega prepričanja (po 6. členu v povezavi s 4. členom ZVarD), saj razlog za njeno odločitev ni bilo koordinatorčino versko prepričanje, temveč ocena urednice, da koordinatorka gibanja ne izpolnjuje merila za povabilo v oddajo.

¹⁷ Glej <https://365.rtv slo.si/oddaja/marcel/175043787> (m:s: od 18:12 do 32:30).

¹⁸ <https://365.rtv slo.si/arhiv/obzorja-duha/174904710>

Ker je Zagovornik ugotovil, da ni bil izkazan eden ključnih elementov, ki je potreben za ugotovitev, ali je v obravnavanem primeru prišlo do kršitve prepovedi diskriminacije po ZVarD, tj. vzročna zveza med osebno okoliščino vere oz. verskega prepričanja koordinatorki gibanja in ravnanjem oz. odločitvijo odgovorne urednice, da je ne povabijo v oddajo Intervju, je v skladu s četrtem odstavkom 135. člena ZUP sklenil, da se postopek, ki ga je zoper odgovorno urednico vodil po uradni dolžnosti, ustavi, kot izhaja iz 1. točke izreka tega sklepa.

Pri tem Zagovornik še pojasnjuje, da je bila koordinatorki gibanja z dopisom št. 0700-45/2024/14 z dne 29. 8. 2025 dana možnost, da sama nadaljuje postopek kot predlagateljica (kot izhaja iz drugega stavka četrtega odstavka 135. člena ZUP), vendar tega kljub temu, da jo je Zagovornik s to možnostjo seznanil, ni zahtevala.

Skladno s prvim odstavkom 35. člena ZVarD je postopek pri Zagovorniku za stranke brezplačen. Zato je Zagovornik odločil, da posebni stroški v tem postopku niso nastali, kot izhaja iz 2. točke izreka tega sklepa.

Pouk o pravnem sredstvu:

Zoper ta sklep ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Upravni spor lahko stranka sproži s tožbo, ki jo v 30 dneh od vročitve sklepa vloži na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva ulica 33, 1000 Ljubljana. Stranka tožbo vloži neposredno pisno ali jo pošlje po pošti. Skupaj z morebitnimi prilogami jo vloži v najmanj treh izvodih. K njej mora priložiti tudi ta sklep v izvirniku ali prepisu.

Postopek vodil:

Aljoša Gadžijev

Samostojni svetovalec Zagovornika

Miha Lobnik

ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Aljoša

Gadžijev

Digitalno podpisal

Aljoša Gadžijev

Datum: 2025.12.10

13:37:26 +01'00'

Poslano:

- Urška Cankar Soares (E: cankarursa@gmail.com) – osebno (po ZUP v navaden elektronski predal)
- Javni zavod RTV Slovenija, Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija Polona Fijavž (E: uprava@rtvslo.si, polona.fijavz@rtvslo.si) – osebno (po ZUP v navaden elektronski predal)
- zbirka dok. gradiva